

השותפין פרק ראשון בבא בתרא

יד.

עין משפט
נר מצוה

קבו א מיי פ"ו מהל' ס"ט
הל' טו סגמ עשין ה'
[ש"ע ח"ט ס"י עקב ש"י א'
בהנייה:]
קבו ב ג מיי פ"ט מהל'
ס"ה הלכה ב סגמ
עשין ס"ה טו"ע י"ד ס"י רעמ
רעב סתף א'
קבו ד מיי' שם וסגמ שם
טו"ע י"ד ס"י רעמ
סתף ב'
קבו ה ו ז מיי' פ"ט
הלכה ב וסגמ שם
טו"ע י"ד ס"י רעב סתף א'
ונכד אלפס הלכות ספר
מורה דף קסו:

רבינו גרשום

דף פניו מלמטה ומתחיל
באחר מלמעלה שאם באו
לחלוק שיכולין לחתוך
ולחלק יפה בכשתי כריכות.
ספרים שמונה נביאים ח' ספרים
של נביאים. ועושה בראשו
של ספר תורה חלק כשיעור
לגול עמוד בתחלתו והאי
תחלה היו סוף הספר לפי
כ"ה ביטוף ומחילין ללגול
הגילה ומגלגל והולך עד
השליש שכל ספריהם
נכתבין כעין מגילה ולא
קניטורטיס (זהו) והיינו
מניח מן החלק חלק ביטוף
הכל כהך שהוא תחלת
הספר כשיעור שיכול לגול
את כל ההיקף על אותו
חלק כדי שיהא משמש
הקלף פניו לכתוב וסוף
קשיא עמוד דלעיל קטני
עמוד
והכא קטני תחלת הספר
וסופו כדי לגול עמוד.
האי כדי לגול דברייתא
מני לצרדין קטני כדאמרין
הדחתה כדי לגול עמוד
ובסוף כדי לגול היקף רב
אשי אלא לעולם לא קטני
לצרדין אלא תחלתו וסופו
לגול עמוד ובספר
תורה מייור דלאמצעותו
נגלל על ב' עמודים אבל
שאר ספרים היו נגללין
הכל על עמוד אחד ואמטו
להכי צריך להניח כדי
הדחתה כדי לגול עמוד
יותר על הקיפוי שבמשכשכין
אותו בחוט של משיחה
לאורכו של דף ומקיפין
מן אותו חוט היקף הספר
תורה שיהא שרים במרה.
בגולין ו' טפחים אורך
הדף שכל למד מגולין.
אבל מן קלף לא אמר
לפיכך אמר איני יודע. ולא
איתרמי ליה שיהא אורכו
שזה להקיפו. היכי ביה
עניייהו קינאו (ארוך) בו
שכך כיון. תורה צוה לנו
כתב דרומה עליו גומא.
וקיימיהו מקשה על מא
דאמר שיהא ס"ח הקיפו
כאורכו. וארון עשעה משה
היה דומה כמין חיבה
שאין לה כיסוי שבכפפת
היה מכוסה. באמת בת
ו' טפחים. ואמתים וחצי
אורכו עליון לט"ו טפחים.
וכמה לוחות אגודות בארון.
לכומר כמה מחויקיות בארון
י"ב טפחים. שהיו מונחין
הלוחות זו בצד זו. ואין
רוק תרי מיעוטי לברות
ספר תורה שמונה בארון
באותו ב' טפח. שנשתירו
מארוך הארון והיה אורכו
של ספר תורה כחורבין של
לוחות ו' טפחים שנשתירו
ב' טפחים פניו טפח לצד
כוחו זה וטפח לצד כוחו
זה שכל אותן ב' טפחים
משמין יתרון אחת מיכן
ואחת מיכן ומגביהין ספר
תורה בריח ומוציין אותו
לחץ כדי שלא יהא נכנס
צבדו מבחוץ.

ש"אם בא לחתוך חותך. מימה לרשצ"א הא אמר לעיל בשמי
כריכות חולקין ופ"ה כגון תורה ככרך אחד ונביאים ככרך
א' משמע אכל תורה ונביאים ככרך א' אין חולקין אפי' שניהן רואים
וא"כ היכי אמר הכא דחותך
והאם בא לחתוך חותך מאי קאמר הכי קאמר
א"ש"אם בא לחתוך חותך ורמינהי יתחלת ספר
וסופו כדי לגול כדי לגול מאי אי כדי לגול
עמוד קשיא הקף אי כדי לגול הקף עמוד
א"ר נחמן בר יצחק לצרדין קטני רב אשי אמר
יכי הנאי התיא בספר תורה כדתיא יכל
הספרים נגללים מתחלתן לסופן וס"ת נגלל
לאמצעותו ועושה לו עמוד אילך ואילך א"ר
אליעזר בר' צדוק כך היו כותבי ספרים
שברושלים עושין (ב) ספריהם ת"ר האי עושין
ספר תורה לא ארכו יותר על הקיפו ולא הקיפו
יותר על ארכו שאלו את רבי שיעור ס"ת בכמה
אמר להן ובגול ששה ובקלף בכמה איני יודע
רב הונא כתב שבעין ספרי דאורייתא ולא
איתרמי ליה אלא חד רב אחא בר יעקב כתב
חד אמשיכיה דעיגלי ואיתרמי ליה (ב) יהבו ביה
רבנן עינייהו ונת נפשיה אמרו ליה רבנן לרב
המונא כתב רבי אמי ד' מאה ספרי תורה
אמר להו דילמא יתורה צוה לנו משה כתב
א"ל רבא לר' זירא נטע ר' ינאי ארבע מאה
כרמי א"ל דילמא שתים כנגד שתים ואחת
יוצא זנב מיתבי ארון שעשה משה אמתים
וחצי ארכו ואמה וחצי רחבו ואמה וחצי
קומתו באמה בת ששה טפחים (ב) והלוחות
ארבן ששה ורחבן ששה ועביין שלשה
מונחות כנגד ארכו של ארון כמה לוחות
אוכלות בארון שנים עשר טפחים נשתירו שם
שלשה טפחים צא מהן טפח חציו לכותל זה
וחציו לכותל זה נשתירו שם שני טפחים
שבהן ספר תורה מונח שנאמ' אין בארון רק
שני לוחות האבנים אשר הניח שם משה
[וגו'] מאי אין בארון רק מיעוט אחר מיעוט
ואין מיעוט אחר מיעוט אלא לרבות ס"ת
שמונה בארון פירנסת ארון לארכו צא ופרנס
ארון לרחבו כמה לוחות אוכלות בארון ששה
טפחים נשתירו שם שלשה טפחים צא מהן
טפח חציו לכותל זה וחציו לכותל זה נשתירו
שם שני טפחים שלא יהא ספר תורה נכנס
ויוצא כשהוא דחוק דברי ר"מ ר' יהודה אומר
באמה בת חמשה טפחים והלוחות ארבן
ששה ורחבן ששה ועביין שלשה מונחות
באורכו של ארון כמה לוחות אוכלות בארון
שנים עשר טפחים נשתיר שם חצי טפח
אצבע לכותל זה ואצבע לכותל זה פירנסת
ארון לארכו צא ופרנס ארון לרחבו כמה לוחות
אוגדות בארון ששה טפחים נשתיר שם
טפח ומחצה צא מהן חצי טפח אצבע (ב)

ואם בא לחתוך חותך מאי קאמר. מאי למימרא הכל מודים דאם כל
אחד ואחד בפני עצמו טפי עדיף: הכי קאמר. ומתחיל מלמעלה ולא
עיינ חלק שהרי אם בא לחתוך חותך ונמלא זה ראש הכרך וגנאי הוא
לו להיות זה דף משונה מחצירו על חנם: כדי לגול. קס"ד חד שיעורא
לספרי תורה: לא ארכו יותר על
הקיפו. צריך לזמנא הכתב לפי עובי
הקלף לנשיגמור יהא חוט המקיף את
עוביו כמדת ארכו: שיעור ספר תורה
בכמה. ארכו מיעוטי להו: בגול
שהוא עב והקיפו גדול צריך ששה
טפחים (ב) היא מדה להיות נגמם
בששה טפחים היקף בכמה צינוני: ולא
איתרמי ליה. ארכו כהקיפו: איתרמי
ליה. ארכו כהקיפו: דילמא
סורה לוא לנו משה מורשה כסב.
ארכע ממות פעמיים אכל ארכע
מאה (ב) ספרים אין פנאי לאדם אחד
לכתוב: ששים כנגד ששים. שתי גפנים
כנגד ששים וא' יולא זנב צדן קרוי
כרס נגזי לחור עליו מעורבי המלחמה
במסכת סוטה (דף מג.) : בלמה צב
ששה טפחים. ר"מ לטעמיה דלמר
(סוטה ה:) כל האמות היו צינוניות:
לארכו של ארון. זו אכל זו: אולנות.
מפוסות כך לשון המשנה (מדות פ"ג
מ"ח) אולל כדרוס אמה אחת גזי יסוד
המונח והן צלשן מקרא כי יקלו
אמיקים מהם בספר יחזקאל (מג):
לא מהס טפה. לעובי הכתלים שהרי
מנחמן נמדד אמת' וחצי ארכו: ס"ט.
שכנב משה כמו שנלמד ויכחז משה
את (ה) התורה וגו' (דברים לה): אין
מיעוט אחר מיעוט. (ב) אך ורק
שני מיעוטי הן: (ב) שצנן ס"מ מונח.
ארכו לרחבו של ארון: פירנסת
ארון לארכו. כלומר מלאת כל חללו
לארכו ופירשת כרמי מדתו: ששה
טפחים. כמדת רחבו: כדי שלא יהא
ס"ט כו'. כלומר לא היה צריך להיות
רחבו כל כך אלא כשציל ס"ת המונח
ארכו לרוחב הארון שלא יהא נכנס
ויולא צדנות: ר"י אומר. מדת הארון
בלמה של ה' טפחים היתה רבי
יהודה לטעמיה דקאמר אמת כלים
בלמה בת חמשה: מונחוס לארכו של
ארון. מוטלות על רוחבו ולא על חודן:
אצבע לרוחב זה. שהטפה ארכע
אצבעות ולמאן דגרסי אצבע ומחלה
בלאצבע קטנה קאמר שהטפה ד'
נגודל וחמש בלאצבע ושש בקטנה:
שזו עמודים עומדים. צ' עמודי
כסף כמין עמודי ספר תורה
שזככים לארכו והלוחות צינין שנלמך
עמודיו עשה כסף: מונה שם נצדו. של
ארון: ועליו ס"מ מונח. ולקמיה [ע"כ]
ספין מעיקרא היכי הוה מונח:
כשרי

(א) זכריתו נח: (ב) גדרים
לח: (ג) יומא מנא. וי"ז
(ד) גיל אבילות. (ה) זכיל
השיחה. (ו) ואין ורק. (ז) זכיל
לפי ד"ה פ"ט. (ח) נשכנת
עט: ד"ה קלף כמה דצלשן
יוון. (ט) זכריתו נח: (י) כיום
לראשון דספתי.

תורה אור השלם

1 תורה צוה לנו משה
מורה קהלת יעקב:
דברים לג ד
2 אין בארון רק שני לוחות
האבנים אשר החן שם
משה ברוב אשר ברת?
עם בני ישראל בצאתם
מצרן מצרים:
מלכים א ח ט
3 אפריון עשה לו המלך
שלמה מעצי הלבנון;
ועמדיו עשה כסף ופדיון
הבן מרבב ארבעין חוב
רצוף אהבה מנגות
ירושלם:
שיר השירים ג ט-י
4 ויתקחם את ארון ה'
ונתחם אתו אל העגלה
ואת כלי ה' וקרב אשר
השבת לו אשם ושימו
בארנו מצדו ושלחם אתו
ההלך:
שמואל א ו ט
5 לקח את ספר התורה
הזה ושמתם אתו מצד
ארון ברית ה' אלהיכם
והיה שם בק ילעזר:
דברים כו כ

הגהות הב"ח

(א) נב' עשין לספריהם:
(ב) אם לא מתי טפי טפח
אצבע לסתל זה ואצבע לסתל
זה כלי' ונתת ומחלה נמק
צ' פעמים: (א) שם מוכתב
ארגמן וגו' רחבו רצוף
אובה ורמו: (ד) שם מלך
היה מונח ולא: (ה) רש"י
ד"ה דילמא וכו' דף מהל'
ספר תורות ללא כתוב
אין פנאי לאדם אחד לכתוב
כרמי האי ספרי: (ו) תופ'
ד"ה אצבע וכו' מקשה שנים
עשר כ"ב ב היכי יתני:

ומוחצה לכותל זה ואצבע ומחצה לכותל זה נשתיר שם טפח שבו עמודין
עומדין שנאמר אפריון עשה לו המלך שלמה מעצי הלבנון עשה כסף
רפידתו והב מרכבו ארגמן וגו' (ו) וארגו ששיגורו בו פלשתים דורון לאלהי ישראל
מונה מצדו שנאמר ואת כלי הזהב אשר השבותם לו אשם תשימו בארגו
מצדו ושלחתם אותו והלך ועליו ס"ת מונח שנאמר לקוח את ספר התורה
הזה ושמתם אותו מצד ארון ברית ה' מצד (ו) הוא מונח ולא בתוכו ומה אני מקיים אין בארון רק לרבות
שבר

ויוצא כדחוק: שבו באותו טפח עמודיו של ארון עומדין שנאמר אפריון עשה לו זה ארון. המלך שלמה. המלך שהשלוש שלו וכתב עמודיו עשה כסף של ארון. צבדו מבחוץ.